

Skatteutskottets betänkande

1984/85:50

om energibeskattningsfrågor (prop. 1984/85:120, delvis)

Sammanfattning

I betänkandet behandlas proposition 1984/85:120 om riktlinjer för energipolitiken såvitt avser principerna för energibeskattningen och ett förslag om en begränsning av skatteplikten för småkraftverk där kraften används för eget bruk. Samtidigt behandlas dels vissa motioner på dessa områden, dels ett antal motioner vari yrkanden ställs i fråga om beskattningen av elenergi och drivmedel, bl. a. etanol. Några av motionerna har väckts med anledning av proposition 1984/85:127 om program mot luftföroreningar och förorening, som behandlats av jordbruksutskottet.

Utskottet tillstyrker proposition 120 i nu aktuella delar och avstyrker samtliga motioner. Reservationer har avgivits av m och c var för sig beträffande riktlinjerna för energibeskattningen och beskattningen av kol. Dessutom har c reserverat sig i fråga om beskattningen av naturgas, skattenedsättningen för avkopplingsbar el och beskattningen av etanol samt – tillsammans med f – skattereglerna för mindre kraftverk. Slutligen har gemensamma borgerliga reservationer avgivits beträffande beskattningen av blyfri bensen, skattestimulanser för bilar med avgasrening och beskattningen av flygbränsle.

Proposition 1984/85:120

Regeringen (industridepartementet) föreslår i proposition 1984/85:120 punkt 6 att riksdagen antar ett vid propositionen fogat förslag till lag om ändring i lagen (1957:262) om allmän energiskatt. Vidare föreslås i punkt 8, såvitt nu är i fråga, att riksdagen godkänner de riktlinjer som läggs fram i fråga om energibeskattningen.

Ändringen i energiskattelagen innebär att skatteplikten för el som framställs i vissa mindre kraftverk för egen förbrukning begränsas. För närvarande är kraften skattefri om framställningen sker i en generator med lägre generatoreffekt än 50 kW. Begränsningen åstadkoms genom att denna effektkräns höjs till 100 kW.

Lagförslaget har följande lydelse.

6 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1957: 262) om allmän energiskatt

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (1957: 262) om allmän energiskatt¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Skatt utgår icke för inhemska fasta bränslen.

Skatt utgår ej heller för elektrisk kraft, som

a) framställs inom riket av producent, som förfogar över en installerad generatoreffekt av mindre än 50 kilowatt och som icke yrkesmässigt distribuerar elektrisk kraft,	a) framställs inom riket av producent, som förfogar över en installerad generatoreffekt av mindre än 100 kilowatt och som icke yrkesmässigt distribuerar elektrisk kraft,
b) till lägre effekt än 50 kilowatt utan avgift levereras av producent eller distributör till någon, som ej står i intressegemenskap med producenten eller distributören,	
c) framställs och förbrukas å fartyg eller annat transportmedel, eller	
d) nyttiggöres inom rörelse för produktion eller distribution av elektrisk kraft eller bortgår till följd av förluster vid överföring, transformering eller omformning hos producent eller distributör.	

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1985.

¹ Lagen omtryckt 1984: 994.

Senaste lydelse av lagens rubrik 1975: 272.

Motionerna

Motioner väckta med anledning av proposition 120

1984/85:2866 av Lars Werner m. fl. (vpk)

såvitt avser yrkande

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om dispens från produktionsavgiften på vattenkraft.

1984/85:2876 av Ulf Adelsohn m. fl. (m)

såvitt avser yrkande

12. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts angående beskattningen av kol.

1984/85:2878 av Thorbjörn Fälldin m. fl. (c)

såvitt avser yrkandena

1 g. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om energibeskattnings utformning,

1 o. (delvis) att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om skattebefrielse för etanol producerad av inhemska råvaror,

9. att riksdagen beslutar att skattebefrielsen för s. k. avkopplingsbar el begränsas i enlighet med vad som förordas i motionen,

23. (delvis) att riksdagen beslutar att skatten på naturgas sätts till 205 kr./1 000 m³,

24. att riksdagen beslutar att skatten på kol sätts till 275 kr./ton.

Motioner väckta med anledning av proposition 127

1984/85:2894 av Thorbjörn Fälldin m. fl. (c)

såvitt avser yrkandena

12. att riksdagen beslutar att sänka bensinskatten på blyfri bensin från den 1 juli 1986 med 20 öre/liter, vilket skall finansieras med en höjning av skatten på blyhaltig bensin,

13. att riksdagen beslutar att skattefrihet på inhemskt producerad etanol skall införas,

15. att riksdagen hos regeringen begär förslag till stimulanser för bilar som efter kompletterande åtgärder klarar de amerikanska avgasreningskraven.

1984/85:2896 av Arne Andersson m. fl. (m)

såvitt avser yrkandena

1. att riksdagen hos regeringen hemställer om förslag till skatterabatt på blyfri bensin i enlighet med vad som sägs i motionen,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om skatterabatter för avgasrenade fordon,

1984/85:2899 av Bengt Westerberg m. fl. (fp)

såvitt avser yrkande

5. att riksdagen hos regeringen begär förslag om nedsättning av bensinskatten för blyfri bensin med 20 öre per liter.

1984/85:2902 av Lars Werner m. fl. (vpk)

såvitt avser yrkande

10. (delvis) att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att flygbensin bör beskattas enligt samma regler som bilbensin.

Motioner väckta under allmänna motionstiden

1984/85:457 av Paul Lestander (vpk)

I motionen yrkas

1. att riksdagen hos regeringen hemställer om förslag om en höjning av nuvarande produktionsavgiften på äldre vattenkraftverk till 6 öre/kWh,

2. att riksdagen hos regeringen hemställer om förslag till beskattning av importerad elenergi som motsvarar den föreslagna höjningen av produktionsavgiften på äldre vattenkraftverk, dvs. 6 öre/kWh.

1984/85:557 (jfr. 556) av Thorbjörn Fälldin m. fl. (c)

I motionen yrkas

1. att riksdagen hos regeringen begär åtgärder i syfte att stimulera en övergång till blyfri bensin och katalytisk rening eller annan bättre reningsteknik av bilavgaserna i enlighet med vad som förordas i motionen,

2. att riksdagen beslutar begära förslag om skattefrihet på etanol, producerad av inhemska råvaror, senast i samband med att regeringens förslag om riktlinjer för energipolitiken presenteras.

1984/85:559 av Ulf Adelsohn m. fl. (m)

såvitt avser yrkande

11. (delvis) att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om riktlinjerna för den framtida energibeskattningen.

1984/85:685 av Nils Svensson (s) och Lennart Nilsson (s)

I motionen yrkas att riksdagen hos regeringen begär en studie som belyser budgetmässiga, samhällsekonomiska och andra konsekvenser av införandet av ett system med rabattering av utländska bilturisters inköp av drivmedel i Sverige.

1984/85:1147 (jfr 1146) av Ivar Franzén (c) och Arne Fransson (c)

I motionen yrkas att riksdagen beslutar att en elproduktion motsvarande 0,4 GWh per år och anläggning skall vara skattefri enligt det förslag som redovisas i motionen.

1984/85:1230 av Tage Sundkvist m. fl. (c)

I motionen yrkas att riksdagen beslutar att någon nedsättning i skatten på elektrisk kraft förbrukad i s. k. avkopplingsbara elpannor ej skall få ske om inhemska fasta bränslen kan utnyttjas.

1984/85:1503 (jfr 1502) av Ingemar Hallenius m. fl. (c)

I motionen yrkas att riksdagen beslutar att etanol producerad på inhemska råvaror befrias från skatt.

1984/85:1528 (jfr 1527) av Anders Svärd (c) och Britta Hammarbacken (c)

I motionen yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att etanolproduktion skall möjliggöras genom skattelindring.

1984/85:1592 av Ingemar Eliasson (fp)

I motionen yrkas att riksdagen beslutar att drivmedel för flygkommunikation undantas från energiskatt.

1984/85:2178 (jfr 2177) av Rolf Clarkson m. fl. (m)

såvitt avser yrkande

1. att riksdagen beslutar att den särskilda skatten på flygbensin för privatflyg skall slopas.

1984/85:2265 (jfr 2264) av Oswald Söderqvist (vpk) och John Andersson (vpk)

I motionen yrkas

1. att riksdagen beslutar om införande av skatterabatter för blyfri bensin.

2. att riksdagen beslutar om införande av skatterabatter på etanol producerad av inhemska råvaror.

1984/85:2368 av Marianne Karlsson (c)

I motionen yrkas att riksdagen beslutar att energibesättning i ökad omfattning skall tillgripas för att göra fortsatt energisparande lönsamt för energikonsumenter.

1984/85:2754 av Ulf Adelsohn m. fl. (m)

såvitt avser yrkande

28. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts i motionen beträffande inriktningen av energibesättningen.

1984/85:2784 (jfr 2783) av Lars Werner m. fl. (vpk)

I motionen yrkas att riksdagen hos regeringen hemställer om en utredning i syfte att minska förbrukningen av bensin och diesel samt att minska föroreningarna och försurningen från bilism och gödsling i enlighet med vad som anförts i motionen.

1984/85:2787 (jfr 2786) av Hans Nyhage (m)

I motionen yrkas att riksdagen beslutar att bensin till flygplan som används för fritidsändamål eller eljest för privat bruk skall vara skattefri.

Yttranden från andra utskott

Näringsutskottet har yttrat sig över propositionen och vissa av motionerna i här aktuella delar (NU 1984/85:7 y). Jordbruksutskottet har med eget yttrande i här aktuella delar överlämnat de med anledning av proposition 127 väckta motionerna (JoU 1984/85:6 y). Yttrandena fogas som bilagor till betänkandet.

Skrivelse

Med anledning av propositionen har skrivelse inkommit från Sveriges energiföreningars riksorganisation (SERO).

Utskottet

Allmänna riktlinjer

Under hösten 1983 fattade riksdagen beslut om energiskattepolitikens inriktning (prop. 1984/85:28, SkU 9). I beslutet lades fast att energibeskattningen bör utformas så att de energiinvesteringar för oljeersättning och energihushållning som bör genomföras under 1980-talet främjas. Hänsyn bör också tas till olika energikällors effekter på miljön, bytesbalansen, försörjningstryggheten, sysselsättningen och den industriella utvecklingen. Tanken på att inordna energiområdet under mervärdeskatten avvisades. I stället uttalades att energin även i fortsättningen bör beskattas med differentierade punktskatter.

När det gällde beskattningsnivåer m. m. fastställdes sammanfattningsvis följande riktlinjer för energiskattepolitiken under 1980-talet: Skatteändringar på olja bör vid behov vidtas för att åstadkomma en inte oväsentlig realprisstegring. Inhemska bränslen bör gynnas genom skattefrihet. Skatten på kol bör höjas i etapper till dess skatten per energienhet uppgår till ca hälften av skatten på olja. Drivmedelsbeskattningen bör främja fortsatt energihushållning. Elanvändning inom industrin bör vara skattemässigt gynnad i förhållande till elanvändning för uppvärmning. Beskattningen av el för uppvärmning bör ha viss följsamhet mot beskattningen av olja.

I proposition 120 begär regeringen riksdagens godkännande för de i propositionen förordade riktlinjerna i fråga om energianvändningen. Dessa innebär bl. a. att beskattningen av energi även i fortsättningen aktivt och medvetet skall utnyttjas för att åstadkomma en effektiv och rationell energianvändning.

Enligt motion 559 av Ulf Adelsohn m. fl. (m) behövs en förnyad översyn av frågan hur olika energislag skall beskattas. Motionärerna anser att beskattningen på energiområdet med undantag av drivmedelsbeskattningen bör

vara energineutral och att den bör anpassas till mervärdeskattesystemet. Även i motion 2754, som också har Ulf Adelsohn som första namn, yrkas en övergång till mervärdeskatt på energiområdet i kombination med energilikformiga punktskatter på en förhållandevis låg nivå. Enligt motionärerna har en sådan ordning både miljö- och industripolitiska fördelar.

Thorbjörn Fälldin m. fl. (c) förordar i motion 2878 följande riktlinjer för energibeskattningen: Kol och olja bör ha en energilikformig beskattning och skatten på naturgas bör uppgå till hälften av skatten på olja. Importerade miljövänliga energikällor bör få en viss "miljörabatt" och skatten sätts lägre än vad en energilikformig beskattning med olja skulle motivera. Inhemska fasta bränslen och alternativa drivmedel producerade på inhemska råvaror bör ej beskattas. Undantag från en energilikformig beskattning med olja bör göras för drivmedel och lägre skatt tas ut när ekonomiskt rimliga substitut saknas.

Marianne Karlsson (c) slutligen begär i motion 2368 ett beslut om ökad energibeskattnings för att göra fortsatt energisparande lönsamt för energikonsumenter.

Utskottet anser i likhet med näringsutskottet att energibeskattningen bör inriktas på att få till stånd en effektiv och rationell energianvändning. Det innebär att 1983 års energiskattepolitiska beslut bör stå fast. Utskottet är således inte berett att biträda de ändringar i principerna för energibeskattningen som föreslås i de olika motionerna. Med det sagda tillstyrker utskottet propositionen i denna del och avstyrker motionerna i motsvarande delar.

Kol och naturgas

I motion 2876 av Ulf Adelsohn m. fl. (m) begärs, med hänvisning till kolförbränningens miljöproblem, ett uttalande om att kolet bör beskattas högre än för närvarande. Thorbjörn Fälldin m. fl. (c) anser att kol bör beskattas energilikformigt med olja och yrkar i motion 2878 att skatten på kol bestäms till 275 kr. per ton fr. o. m. kommande halvårsskifte.

Skatten på kol höjdes den 1 januari 1985 från 97 kr. till 140 kr. per ton. På denna nivå motsvarar skatten ca hälften av skatten på olja per energienhet, vilket överensstämmer med de riktlinjer för energibeskattningen som riksdagen antagit. Motionsyrkanden om ett ännu högre skatteuttag för kol har tidigare avstyrkts av utskottet och utskottet finner inte anledning att nu frånga denna ståndpunkt. På grund härav avstyrker utskottet också de nu aktuella motionsyrkandena.

I centermotionen 2878 yrkas dessutom att skatten på naturgas sänks till 205 kr. per 1000 m³, dvs. till en nivå som motsvarar hälften av skatten per energienhet för olja. Naturgasens miljöfördelar motiverar enligt motionärerna att naturgasen får en förmånlig behandling i skattehänseende.

Även den nuvarande naturgasskatten på 308 kr. per 1000 m³ gäller sedan årsskiftet och har av utskottet befunnits överensstämma med de riktlinjer

som beslutades hösten 1983. Utskottet anser att vad motionärerna anfört inte ger anledning att ändra skattenivån och avstyrker därför motionen även i denna del.

Vissa el-skattefrågor

Skatt på elektrisk kraft utgår enligt lagen (1957:262) om allmän energiskatt. Skattskyldig är den som inom landet förbrukar egenproducerad elkraft eller yrkesmässigt distribuerar kraft, antingen den är egenproducerad eller producerad av annan. Den som producerar eller distribuerar elkraft är skyldig att vara registrerad hos riksskatteverket (RSV), som är beskattningsmyndighet. Skattskyldigheten inträder när den registrerade själv förbrukar kraft eller levererar kraft till någon som inte är registrerad. För närvarande utgår inte skatt för elkraft som framställs inom riket av någon som inte är yrkesmässig distributör, om framställningen sker i en generator med lägre generatoreffekt än 50 kilowatt (kW).

I propositionen föreslås att denna effektgräns fr. o. m. den 1 juli 1985 höjs till 100 kW. En sådan höjning innebär enligt propositionen energipolitiska fördelar och en skatteadministrativ förenkling samtidigt som skattebortfallet blir obetydligt. Däremot avvisas av administrativa och statsfinansiella skäl tanken på ett generellt bottenavdrag vid beskattningen.

I motion 1147 av Ivar Franzén och Arne Fransson (båda c) begärs med hänvisning till motivering i motion 1146 att skattefrihet skall medges för en årlig produktion av 0,4 gigawattimmar. Härigenom undviker man enligt motionärerna den tröskeffekt som uppstår när effektgränsen passeras genom att hela kraftproduktionen då beskattas.

Vid en uppvaktning inför utskottet har representanter för Sveriges energiföreningars riksorganisation (SERO) framfört liknande synpunkter i fråga om skattens utformning.

Utskottet har inte funnit anledning till erinran mot den föreslagna höjningen av effektgränsen utan tillstyrker propositionen i denna del.

Ett förslag om en höjning av effektgränsen i kombination med ett bottenavdrag av det slag motionärerna förespråkar har tidigare lagts fram av energiskattekommittén (SOU 1982:16). Det bör emellertid framhållas att kommittén samtidigt förordade en generell omläggning till producent- och importledet av skatteuttaget, ett förslag som dock inte har genomförts. Enligt vad utskottet har sig bekant är de utleveranser av kraft som förekommer från småkraftverk som bedriver kraftproduktion för i huvudsak eget bruk i många fall avsedd för registrerade distributörer. Att dessa kraftleveranser, som inte är skattepliktiga, skulle ingå i underlaget för ett eventuellt bottenavdrag kan enligt utskottets uppfattning inte komma i fråga. Då således en uppdelning av kraften måste ske inträder otvivelaktigt komplikationer i skatteberäkningen om ett bottenavdrag införs. Härtill kommer att ett sådant bottenavdrag enligt föredragande statsrådet, vars

bedömning utskottet inte funnit skäl ifrågasätta, skulle leda till ett betydande skattebortfall. Den föreslagna höjningen av effektgränsen, som näringsutskottet från energipolitiska utgångspunkter funnit välmotiverad, innebär att vissa producenter av kraft för eget bruk blir befriade från energiskatt och kan också komma att främja tillkomsten av nya sådana småkraftverk. I propositionen läggs dessutom fram andra förslag till åtgärder i syfte att förbättra förutsättningarna för en utbyggnad och ett vidmakthållande av små vattenkraftverk. Utskottet vill inte bestrida att frånvaron av ett bottenavdrag kan ge upphov till tröskeeffekter som i vissa fall kan komma att styra investeringsbeslut på ett från energisynpunkt irrationellt sätt, men det problemet bör enligt utskottets uppfattning bedömas i ett större sammanhang när effekterna av de nu föreslagna åtgärderna kan överblickas. Utskottet förutsätter följaktligen att regeringen uppmärksammat följer utvecklingen och, om det kan anses erforderligt, återkommer med förslag till åtgärder.

Med det sagda avstyrker utskottet motionen.

Viss elström beskattas sedan den 1 januari 1983 enligt lagen (1982:1201) om skatt på viss elektrisk kraft. Det gäller elektrisk kraft som framställs inom landet i ett vattenkraftverk med en installerad generatoreffekt av minst 1 500 kW. Skatten utgår med 2 öre per kWh om kraftverket har tagits i drift före år 1973 och med 1 öre per kWh om kraftverket har tagits i drift under åren 1973–1977. Om kraftverket har tagits i drift senare är kraften skattefri.

I motion 2866 av Lars Werner m. fl. (vpk) föreslås att en möjlighet till dispens från vattenkraftsskatten införs för kraftverk som byggts om. Motionärerna vill med detta stimulera önskvärda satsningar på effektiviseringar.

Enligt näringsutskottets bedömning är reinvesteringarna i äldre vattenkraftverk redan av sådan omfattning att ytterligare statliga stimulansåtgärder är omotiverade. Utskottet ansluter sig till den uppfattningen och avstyrker motionen i ifrågavarande del.

I motion 457 av Paul Lestander m. fl. (vpk) begärs en höjning av vattenkraftsskatten till 6 öre per kWh för att nedbringa kraftbolagens vinster av äldre vattenkraftverk till en enligt motionärernas åsikt rimlig nivå. Samtidigt begärs förslag om en skatt på importerad elenergi av motsvarande höjd, dvs. 6 öre per kWh. Det sistnämnda yrkandet motiveras med att vissa kraftföretag valt att tidvis spilla vatten förbi anläggningarna och i stället importera billig elenergi från Norge.

Enligt näringsutskottet saknas anledning att nu höja skatten i enlighet med motionärernas önskan. Skatteutskottet är av samma uppfattning och avstyrker därför motionen i denna del.

Vad gäller problemet med elkraftsimport från Norge i stället för egen produktion har utskottet tidigare pekat på att de berörda kraftverken frivilligt har åtagit sig att inte avtala om tillfälliga kraftköp från det landet under tid då vatten spills förbi egna eller delägda kraftverk. Enligt

näringsutskottets yttrande har denna överenskommelse hittills hållits. Någon ändring av vattenkraftsskattens utformning för att komma till rätta med problemen behövs därför inte, varför skatteutskottet avstyrker motionen även i denna del.

Enligt lagen (1979:992) om nedsättning av allmän energiskatt medges under vissa förutsättningar återbetalning av energiskatt på el som förbrukats i en avkopplingsbar elpanna. En av förutsättningarna är att elpannans effekt överstiger en megawatt. Syftet med reglerna, som tillkom i samband med 1983 års energipolitiska beslut, är att åstadkomma att tillgänglig vattenkrafts- och kärnkraftsbaserad elproduktion används så effektivt som möjligt utan låsningar för framtiden.

I motionerna 1230 av Tage Sundkvist m. fl. (c) och 2878 av Thorbjörn Fälldin m. fl. (c) yrkas att riksdagen beslutar att någon nedsättning av energiskatten som förbrukas i avkopplingsbara elpannor inte skall komma i fråga om inhemska fasta bränslen kan utnyttjas. I den sistnämnda motionen begärs dessutom att skattebefrielsen skall begränsas till att avse elpannor vars effekt överstiger tre megawatt. Härigenom skulle man enligt motionärerna skapa bättre förutsättningar för användning av skogsråvara för energiändamål.

Näringsutskottet har i sitt yttrande framhållit fördelarna med ett elutnyttjande i avkopplingsbara elpannor men samtidigt betonat vikten av att avkopplingsbar elkraft inte i större omfattning ersätter inhemska bränslen eller negativt påverkar marknaden för sådana bränslen. Näringsutskottet har dessutom noterat att regeringen följer frågan och att effekterna av skatteåterbäringen skall utvärderas så att ställning under år 1987 kan tas till frågan om den skall fortsätta. Härutöver poängteras kommunernas och eldistributörernas ansvar då det gäller att finna lösningar för fortsatt användning av inhemska bränslen utan att ändamålsenlig elanvändning förhindras.

Skatteutskottet har tidigare uttalat att de av motionärerna förordade villkoren för återbetalning skulle motverka syftet med reglerna och att inhemska bränslen redan gynnas skattemässigt genom att de är undantagna från såväl mervärdeskatt som allmän energiskatt. Med hänvisning härtill och till vad näringsutskottet anfört avstyrker utskottet motion 1230 och motion 2878 i ifrågavarande del.

Etanol

I motionerna 557 (med motivering i motion 556), 2878 och 2894 – samtliga med Thorbjörn Fälldin (c) som första namn – samt 1503 (med motivering i motion 1502) av Ingemar Hallenius m. fl. (c), 1528 (med motivering i motion 1527) av Anders Svärd och Britta Hammarbacken (båda c) och 2265 (med motivering i motion 2264) av Oswald Söderqvist och John Andersson (båda vpk) begärs skattefrihet eller nedsatt skatt för etanol som är producerad av inhemska råvaror.

Enligt ett riksdagsbeslut i höstas ankommer det på regeringen att pröva den av motionärerna aktualiserade frågan. Nyligen har en utredning tillsatts med uppgift att undersöka förutsättningarna för låginblandning av motoralkoholer i drivmedel och möjligheterna att på längre sikt använda ett alternativt drivmedel som bränsle. Kommittén skall vidare bedöma de ekonomiska förutsättningarna för produktion av alternativa drivmedel ur inhemska råvaror (dir. 1985:14). Utskottet utgår liksom näringsutskottet från att även de nu aktuella skattefrågorna tas upp av utredningen, förutsatt att dess samlade bedömning leder fram till slutsatsen att en introduktion av motoralkoholer på ett eller annat sätt bör stimuleras av statsmakterna. Med det sagda avstyrker utskottet motionerna i ifrågavarande delar.

Blyfri bensin m. m.

I motionerna 557 (med motivering i motion 556) av Thorbjörn Fälldin m. fl. (c), 2265 (med motivering i motion 2264) av Oswald Söderqvist och John Andersson (båda vpk), 2894 av Thorbjörn Fälldin m. fl. (c), 2896 av Arne Andersson m. fl. (m) och 2899 av Bengt Westerberg m. fl. (fp) begärs en sänkning av skatten på blyfri bensin. Nedsättningen preciseras i motionerna 2894 och 2899 till 20 öre/l. och i motion 2896 till 10 öre/l. De tre sistnämnda motionerna har väckts med anledning av proposition 127 om program mot luftföroreningar och försurning och har av jordbruksutskottet överlämnats till skatteutskottet med eget yttrande. Yttrandet är bifogat detta betänkande.

I proposition 127 föreslås en obligatorisk avgasrening fr. o. m. 1989 års bilmodeller. Enligt jordbruksutskottets yttrande, som innehåller en redogörelse för den allra senaste tidens utveckling på det internationella planet, har emellertid en nyligen träffad överenskommelse inom EG gjort genomförandet av obligatoriska avgasregler i Europa osäkert. Det kan därför enligt jordbruksutskottet bli aktuellt med ett frivilligt system i Sverige under en övergångstid med hjälp av ekonomiska styrmedel. Med hänsyn till att frågan för närvarande bereds inom regeringskansliet och till att avgasreningsfrågan befinner sig i ett känsligt internationellt förhandlingsskede bör enligt jordbruksutskottets mening riksdagen inte för närvarande göra något uttalande. Skatteutskottet delar denna uppfattning och avstyrker motionerna i denna del.

I motionerna 557 och 2894 av Thorbjörn Fälldin m. fl. (c) samt 2896 av Arne Andersson m. fl. (m) begärs också förmånligare skatteregler för bilar med avgasrening. Yrkandena syftar till att underlätta introduktionen av fordon med sådan utrustning.

Jordbruksutskottet anser även beträffande denna fråga och av samma skäl som nyss nämnts att riksdagen inte nu bör göra något uttalande. Skatteutskottet, som noterat att riksskatteverket avstyrkt differentieringar av fordonsskatten, kilometerskatten och försäljningsskatten på motorfordon,

anser också att frågan påkallar mera ingående överväganden. Utskottet avstyrker därför även dessa motionsyrkanden.

I motion 2784 begär Lars Werner m. fl. (vpk) med hänvisning till motivering i motion 2783 en utredning om ett skatte- och avgiftssystem som syftar till att minska förbrukningen av bensin och diesel. Vidare bör man enligt motionärerna undersöka möjligheterna att införa avgifter på kväveoxidutsläpp från uppvärmningsanläggningar och pröva olika åtgärder i syfte att minska gödslingen av åkermark. Syftet med motionen är att hejda försurningen och i tid stoppa förstöring av produktiv åkermark.

Vad gäller drivmedelsbeskattningen vill utskottet framhålla att skattenivån bör avvägas med hänsyn till ett flertal olika faktorer. Däribland bör givetvis de av motionärerna nämnda aspekterna beaktas, men statsfinansiella, energipolitiska och trafikpolitiska hänsyn måste också tas. Vad härefter beträffar kväveutsläppen bör frågan ses mot bakgrund av det program för att minska sådana utsläpp som lagts fram i proposition 127 och som riksdagen nyligen på förslag av jordbruksutskottet godkänt. Programmet innebär en reduktion av dessa utsläpp med 30 % fram till år 1995 jämfört med utsläppen 1980. Jordbruksutskottet, som i sammanhanget behandlat olika motionsyrkanden om avgifter på skilda former av utsläpp, har avstyrkt dessa krav och riksdagen har godtagit jordbruksutskottets ställningstagande även i detta avseende. Vad slutligen gäller avgifter på gödsel vill utskottet erinra om att en sådan avgift införts fr. o. m. den 1 juli 1984. Enligt utskottets uppfattning bör man avvakta de praktiska erfarenheterna av den avgiften innan nya åtgärder på skatteområdet vidtas i fråga om gödselmedel.

Mot bakgrund av vad som anförts och med hänsyn till att försurningsproblemen är föremål för noggrann uppmärksamhet och ges hög prioritet inom regeringen avstyrker utskottet motionen.

Övriga bensinskattefrågor

Enligt gällande regler är bensin som förbrukats eller försålts för förbrukning i flygplan skattefri utom när flygplanet används för fritidsändamål eller annat privat ändamål. Denna begränsning i skattefriheten infördes den 1 januari 1984.

I motion 2902 av Lars Werner m. fl. (vpk) begärs av miljöskäl samma beskattningsregler för flygbensin som för bilbensin. I motion 1592 av Ingemar Eliasson (fp), 2178 (med motivering i motion 2177) av Rolf Clarkson m. fl. (m) och 2787 (med motivering i motion 2786) av Hans Nyhage (m) yrkas däremot att skatteplikten för bensin som används i flygplan för fritidsändamål och annat privat ändamål skall slopas. I de sistnämnda motionerna åberopas de svåra ekonomiska förhållandena för privatflyget, som enligt motionärernas mening är en samhällsnyttig verksamhet.

Utskottet vill inledningsvis erinra om de överväganden som gjordes i

samband med den nämnda ändringen av bensinskatten. Bl. a. ifrågasattes då om inte en generell beskattning av flygdrivmedel var motiverad från energipolitisk synpunkt. Av olika skäl, bl. a. kontrollmässiga, ansågs en sådan generell beskattning inte meningsfull. Dessutom måste – menade man – i så fall det skattepliktiga området utvidgas till att omfatta även flygfotoget som för närvarande inte omfattas av skatteplikten. Vad gäller gränsdragningen mellan skattepliktig och skattefri bensin, som nu är knuten till flygplanets användning, bör det framhållas att skatteutskottet – när lagstiftningsärendet var uppe till behandling i utskottet – förutsatte att regeringen noggrant skulle uppmärksamma tillämpningen och verkningarna av den nya lagstiftningen och vid behov återkomma med förslag till ändring. Till följd härav har regeringen nyligen gett riksskatteverket i uppdrag att i samråd med luftfartsverket kartlägga situationen såvitt gäller administrationen och kontrollen av de nya reglerna och föreslå de åtgärder som kartläggningsarbetet kan ge upphov till.

Med hänvisning till vad ovan sagts och då resultatet av riksskatteverkets kartläggning bör avvaktas innan ställning tas till eventuella ändringar i nuvarande regler avstyrker utskottet samtliga här nämnda motioner och motionsyrkanden.

I motion 685 av Nils Svensson och Lennart Nilsson (båda s) begärs en utredning om en sänkning av skatten på bensin som inköps av utländska turister i Sverige. Motionärerna föreslår ett system med rabattkuponger.

Utskottet anser att det system som förordas av motionärerna från skattesynpunkt är behäftat med nackdelar, inte minst kontrollmässiga. Det finns enligt utskottet anledning att stimulera utländsk turism i Sverige, men utskottet anser att stödet bör utgå i andra former än som bensinskattebatter. Utskottet avstyrker följaktligen motionen.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *riktlinjer för energianvändningen såvitt avser energi-
beskattningen*
att riksdagen bifaller proposition 1984/85:120 punkt 8 i denna del
och avslår motionerna 1984/85:559 yrkande 11 i denna del,
1984/85:2754 yrkande 28, 1984/85:2878 yrkande 1 g och 1984/
85:2368,
2. beträffande *kol*
att riksdagen avslår motionerna 1984/85:2876 yrkande 12 och
1984/85:2878 yrkande 24,
3. beträffande *naturgas*
att riksdagen avslår motion 1984/85:2878 yrkande 23 i denna del,

4. beträffande *mindre kraftverk*
 - a) att riksdagen med bifall till proposition 1984/85:120 punkt 6 antar det vid propositionen fogade förslaget till lag om ändring i lagen (1957:262) om allmän energiskatt,
 - b) att riksdagen avslår motion 1984/85:1147.
5. beträffande *den särskilda vattenkraftsskatten*
 - a) att riksdagen avslår motion 1984/85:2866 yrkande 2,
 - b) att riksdagen avslår motion 1984/85:457,
6. beträffande *avkopplingsbara elpannor*

att riksdagen avslår motionerna 1984/85:1230 och 1984/85:2878 yrkande 9.
7. beträffande *etanol*

att riksdagen avslår motionerna 1984/85:557 yrkande 2, 1984/85:2878 yrkande 1 o i denna del, 1984/85:2894 yrkande 13, 1984/85:1503, 1984/85:1528 och 1984/85:2265 yrkande 2.
8. beträffande *blyfri bensin*

att riksdagen avslår motionerna 1984/85:557 yrkande 1 i denna del, 1984/85:2265 yrkande 1, 1984/85:2894 yrkande 12, 1984/85:2896 yrkande 1 och 1984/85:2899 yrkande 5.
9. beträffande *bilar med avgasrening*

att riksdagen avslår motionerna 1984/85:557 yrkande 1 i denna del, 1984/85:2894 yrkande 15 och 1984/85:2896 yrkande 2,
10. beträffande *ett skatte- och avgiftssystem mot förurning*

att riksdagen avslår motion 1984/85:2784,
11. beträffande *flygbränsle*

att riksdagen avslår motionerna 1984/85:2902 yrkande 10 i denna del, 1984/85:1592, 1984/85:2178 yrkande 1 och 1984/85:2787,
12. beträffande *bensin till utländska turister*

att riksdagen avslår motion 1984/85:685.

Stockholm den 14 maj 1985

På skatteutskottets vägnar

RUNE CARLSTEIN

Närvarande: Rune Carlstein (s), Knut Wachtmeister (m), Stig Josefson (c), Hagar Normark (s), Bo Forslund (s), Karl Björzén (m), Kjell Johansson (fp), Anita Johansson (s), Lars Hedfors (s), Anna Lindh (s), Ewy Möller (m), Karl-Anders Petersson (c), Erkki Tammenoksa (s), Göran Riegnell (m) och Torgny Larsson (s).

Reservationer

Riktlinjer för energianvändningen såvitt avser energibeskattningen (mom. 1)

1. Knut Wachtmeister, Karl Björzén, Ewy Möller och Göran Riegnell (alla m) anser

dels att det avsnitt av utskottets yttrande på s. 7 som börjar med "Utskottet anser" och slutar med "motsvarande delar" bort ha följande lydelse:

Utskottet ställer sig, liksom motionärerna bakom motionerna 559 och 2754, skeptiskt till användningen av skatter som energipolitiskt styrmedel. De nuvarande riktlinjerna innebär att man på en gång försöker tillgodose flera motstridiga syften, och detta har gjort skattesystemet på energiområdet ologiskt. Bl. a. har riktlinjerna inneburit att beskattningen av kol blivit alltför låg. Utskottet förordar i stället en övergång till mervärdeskatt på energiområdet kombinerad med energilikformiga punktskatter på en förhållandevis låg nivå. Enligt utskottet gör en sådan ordning skattesystemet mer hanterligt och den innebär dessutom, att den konkurrensutsatta industrin i energibeskattningshänseende likställs med ett betydande antal utländska konkurrenter som helt eller delvis kan avlyfta sin energiskattebörda. Vad nu anförts bör ges regeringen till känna. Med det sagda tillstyrker utskottet motionerna 559 och 2754 i ifrågavarande delar och avstyrker propositionen och övriga i detta avsnitt behandlade motioner i motsvarande delar.

dels att utskottet under mom. 1 bort hemställa

att riksdagen med bifall till motionerna 1984/85:559 yrkande 11 i denna del och 1984/85:2754 yrkande 28 samt med avslag på proposition 1984/85:120 punkt 8 i denna del och motionerna 1984/85:2878 yrkande 1 g och 1984/85:2368 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför om riktlinjerna för energibeskattningen.

2. Stig Josefson och Karl-Anders Petersson (båda c) anser

dels att det avsnitt av utskottets yttrande på s. 7 som börjar med "Utskottet anser" och slutar med "motsvarande delar" bort ha följande lydelse:

Utskottet ansluter sig till c-motionärernas mening att de nuvarande riktlinjerna för energibeskattningen står i viss motsättning till de grundläggande principerna för energipolitikens utformning. De riktlinjer för energiskattepolitiken som förordas i c:s partimotion uppfyller på ett bättre sätt de grundläggande målsättningarna för energipolitiken än de som gäller för närvarande. De skatteförändringar som c-motionärerna föreslagit ger prisreducerationer på marknaden som avsevärt gynnar inhemsk energi i förhållande till kol och olja och förhindrar uppkomsten av ett alltför stort elberoende. Därmed fullföljs enligt utskottets uppfattning avsikterna med 1981 års

energipolitiska beslut.

Utskottet anser därför att de i motion 2878 förordade riktlinjerna bör ligga till grund för energiskattepolitiken. Med det anförda tillstyrker utskottet motionen i ifrågavarande del och avstyrker propositionen och övriga i detta avsnitt behandlade motioner i motsvarande delar.

dels att utskottet under mom. 1 bort hemställa

att riksdagen med bifall till motion 1984/85:2878 yrkande 1 g och med avslag på proposition 1984/85:120 punkt 8 i denna del och motionerna 1984/85:559 yrkande 11 i denna del, 1984/85:2754 yrkande 28 och 1984/85:2368 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför om riktlinjerna för energibeskattningen.

Kol (mom. 2)

3. Knut Wachtmeister, Karl Björzén, Ewy Möller och Göran Riegnell (alla m) anser

dels att det avsnitt av utskottets yttrande på s. 7 som börjar med "Skatten på" och slutar med "aktuella motionsyrkandena" bort ha följande lydelse:

Med hänsyn till kolförbränningens miljöproblem saknas enligt utskottets uppfattning anledning att beskatta kol förmånligare än olja. Man bör i stället beskatta kol energilikformigt med olja. Kolskatten bör därför enligt utskottets mening höjas successivt. Syftet bör vara att uppnå en med oljeskatten energilikformig nivå den 1 januari 1989. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Utskottet tillstyrker följaktligen motion 2876 i denna del och avstyrker motion 2878 i den mån den inte blivit tillgodosedd genom det anförda.

dels att utskottet under mom. 2 bort hemställa

att riksdagen med bifall till motion 1984/85:2876 yrkande 12 och med anledning av motion 1984/85:2878 yrkande 24 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför om beskattningen av kol.

4. Stig Josefson och Karl-Anders Petersson (båda c) anser

dels att det avsnitt av utskottets yttrande på s. 7 som börjar med "Skatten på" och slutar med "aktuella motionsyrkandena" bort ha följande lydelse:

Med hänsyn till kolförbränningens miljöproblem saknas anledning att beskatta kol förmånligare än olja, vars skattebelastning för närvarande uppgår till 411 kr./m³. Enligt utskottets uppfattning är det rimligt att beskatta kol energilikformigt med olja — dvs. med 275 kr. per ton kol. Kolskatten bör enligt utskottets mening höjas till denna nivå den 1 juli 1985. Utskottet tillstyrker följaktligen motion 2878 i denna del och avstyrker motion 2876 i

motsvarande del i den mån den inte blivit tillgodosedd genom vad utskottet anfört.

dels att utskottet under mom. 2 bort hemställa

att riksdagen med bifall till motion 1984/85:2878 yrkande 24 och med anledning av motion 1984/85:2876 yrkande 12 beslutar att bilaga 1 till lagen (1957:262) om allmän energiskatt skall ändras så att skattesatsen för kolbränslen fr. o. m. den 1 juli 1985 uppgår till 275 kr. per ton.

Naturgas (mom. 3)

5. Stig Josefson och Karl-Anders Petersson (båda c) anser

dels att det avsnitt av utskottets yttrande som börjar på s. 7 med "Även den" och slutar på s. 8 med "även i denna del" bort ha följande lydelse:

Utskottet vill betona att planerade större projekt för användning av naturgas på grund av naturgasens miljöfördelar inte bör utsättas för onödiga ekonomiska påfrestningar. Naturgas bör därför i skattehänseende behandlas förmånligare än olja, och utskottet anser att 205 kr. per 1 000 m³, vilket motsvarar hälften av skatten per energienhet för olja, är en lämplig höjd. Den nuvarande naturgasskatten på 308 kr. per 1 000 m³ bör sänkas till denna nivå den 1 juli 1985. Med det anförda tillstyrker utskottet motion 2878 i denna del.

dels att utskottet under mom. 3 bort hemställa

att riksdagen med bifall till motion 1984/85:2878 yrkande 23 i denna del beslutar att bilaga 1 till lagen (1957:262) om allmän energiskatt skall ändras så att skattesatsen för naturgas fr. o. m. den 1 juli 1985 uppgår till 205 kr. per 1 000 m³.

Mindre kraftverk, såvitt avser frågan om ett bottenavdrag vid beskattningen (mom. 4 b)

6. Stig Josefson (c), Kjell Johansson (fp) och Karl-Anders Petersson (c) anser

dels att det avsnitt av utskottets yttrande som börjar på s. 8 med "Ett förslag" och slutar på s. 9 med "utskottet motionen" bort ha följande lydelse:

Såväl energiskattekommittén som statens energiverk har föreslagit att en höjning av effektgränsen kombineras med ett bottenavdrag för producerad elenergi för att undvika tröskeleffekter. Enligt propositionen har förslaget från statens energiverk inte mött några invändningar hos remissinstanserna. Även skatteutskottet finner det angeläget att beskattningen inte utformas så att den genom olämpliga tröskeleffekter hämmar ett effektivt utnyttjande av små vattenkraftverk. Regeringen bör snarast återkomma med ett förslag av här angiven innebörd. Med det sagda tillstyrker utskottet motion 1147.

Rättelse: S. 17, 6. rubriken "Mindre kraftverk . . ." Står: (mom. 5 b) Rättat till: (mom. 4 b)

S. 18, rad 1 Står: mom. 5 b Rättat till: mom. 4 b

dels att utskottet under mom. 4 b bort hemställa

att riksdagen med bifall till motion 1984/85:1147 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört angående ett bottenavdrag för mindre kraftverk.

Avkopplingsbara elpannor (mom. 6)

7. Stig Josefson och Karl-Anders Petersson (båda c) anser

dels att det avsnitt av utskottets yttrande på s. 10 som börjar med "Näringsutskottet har" och slutar med "ifrågavarande delar" bort ha följande lydelse:

De nuvarande reglerna för skattefrihet för el som används i avkopplingsbara elpannor är enligt utskottets uppfattning alltför generöst utformade. Detta har fått till följd att skattefri el i ökad omfattning används i stället för inhemsk skogsråvara som på sikt riskerar att få mindre avsättning och att rentav konkurreras ut. Systemet motverkar således en introduktion av förnybara, inhemska biobränslen. Enligt utskottets mening bör därför skattebefrielsen för s. k. avkopplingsbar el begränsas. Till att börja med bör som förutsättning för återbäring föreskrivas att elpannans effekt överstiger 3 megawatt. Denna lagändring bör träda i kraft den 1 juli i år. Dessutom bör regeringen lägga fram förslag av innebörd att restitution av skatt skall utgå bara när användning av inhemska bränslen inte är ett ekonomiskt rimligt alternativ. Det sistnämnda bör ges regeringen till känna. Med det sagda tillstyrker utskottet motion 1230 och motion 2878 i ifrågavarande del.

dels att utskottet under mom. 6 bort hemställa

a. att riksdagen med bifall till motion 1984/85:2878 yrkande 9 i denna del antar följande

Förslag till

Lag om ändring i lagen (1974:992) om nedsättning av allmän energiskatt

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen (1974:992) om nedsättning av allmän energiskatt skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §

4 § Riksskatteverket får	— — — — —	förutsättning att
1. elpannans effekt överstiger	<i>en</i>	1. elpannans effekt överstiger
megawatt,		megawatt,
2. ingen oljebaserad	— — — — —	av kraftsystemsskäl.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1985.

- b. att riksdagen med bifall till motionerna 1984/85:1230 och 1984/85:2878 yrkande 9 i denna del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört angående ytterligare begränsningar för återbetalning av skatt när inhemska bränslen kan utnyttjas.

Etanol (mom. 7)

8. Stig Josefson och Karl-Anders Petersson (båda c) anser

dels att det avsnitt av utskottets yttrande på s. 11 som börjar med "Enligt ett" och slutar med "ifrågavarande delar" bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets mening talar mycket för att ett större utnyttjande av inhemskt producerad etanol som drivmedel skulle innebära avsevärda fördelar, inte bara från miljösynpunkt utan även i försörjningsmässiga och sysselsättningspolitiska avseenden. Skälen härför har utvecklats i en avvikande mening till näringsutskottets yttrande, som utskottet hänvisar till. Enligt skatteutskottets uppfattning bör man stimulera en introduktion av etanol genom att befria etanol producerad av inhemska råvaror från skatt i likhet med vad som gäller för andra inhemska bränslen. Utskottet anser att riksdagen har tillräckligt underlag för att nu begära förslag från regeringen av denna innebörd.

Med det sagda tillstyrker utskottet motionerna i här aktuell del.

dels att utskottet under mom. 7 bort hemställa

att riksdagen med bifall till motionerna 1984/85:557 yrkande 2, 1984/85:2878 yrkande 1 o i denna del, 1984/85:2894 yrkande 13, 1984/85:1503, 1984/85:1528 och 1984/85:2265 yrkande 2 hos regeringen begär förslag om befrielse från skatt för etanol producerad av inhemska råvaror.

Blyfri bensin (mom. 8)

9. Knut Wachtmeister (m), Stig Josefson (c), Karl Björzén (m), Kjell Johansson (fp), Ewy Möller (m), Karl-Anders Petersson (c) och Göran Riegnell (m) anser

dels att det avsnitt av utskottets yttrande på s. 11 som börjar med "I proposition" och slutar med "denna del" bort ha följande lydelse:

Den negativa utveckling som avgasreningsfrågan har tagit inom EG gör det nu nödvändigare än tidigare att med hjälp av ekonomiska styrmedel driva på en övergång till blyfri bensin i Sverige. Enligt riksskatteverket föreligger inga skattetekniska hinder för att införa en lägre skatt för blyfri bensin. Regeringen bör därför skyndsamt lägga fram förslag härom. Med det sagda tillstyrker utskottet motionerna.

dels att utskottet under mom. 8 bort hemställa

att riksdagen med bifall till motionerna 1984/85:557 yrkande 1 i denna del och 1984/85:2265 yrkande 1 samt med anledning av motionerna 1984/85:2894 yrkande 12, 1984/85:2896 yrkande 1 och 1984/85:2899 yrkande 5 hos regeringen begär förslag om skattenedsättning för blyfri bensin.

Bilar med avgasrening (mom. 9)

10. Knut Wachtmeister (m), Stig Josefson (c), Karl Björzén (m), Kjell Johansson (fp), Ewy Möller (m) Karl-Anders Petersson (c) och Göran Riegnell (m) anser

dels att det avsnitt av utskottets yttrande som börjar på s. 11 med "Jordbruksutskottet anser" och slutar på s. 12 med "dessa motionsyrkanden" bort ha följande lydelse:

Ett ekonomiskt styrmedel ägnat att stimulera ett införande av katalytisk avgasrening på frivillig bas är att ge fordon med sådan utrustning en förmånligare skattebehandling som kompensation för merkostnaderna för att installera en sådan utrustning. Utskottet tänker närmast på en differentiering av fordonsskatten, kilometerskatten eller försäljningsskatten på motorfordon. Regeringen bör enligt utskottet skyndsamt lägga fram förslag härom, och riksdagen bör som sin mening ge regeringen detta till känna. Med det sagda tillstyrker utskottet motionerna 557, 2894 och 2896 i denna del.

dels att utskottet under mom. 9 bort hemställa

att riksdagen med bifall till motionerna 1984/85:557 yrkande 1 i denna del, 1984/85:2894 yrkande 15 och 1984/85:2896 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört angående skatten på fordon med avgasrening.

Flygbränsle (mom. 11)

11. Knut Wachtmeister (m), Stig Josefson (c), Karl Björzén (m), Kjell Johansson (fp), Ewy Möller (m), Karl-Anders Petersson (c) och Göran Riegnell (m) anser

dels att det avsnitt av utskottets yttrande som börjar på sista raden på s. 12 med "Utskottet vill" och slutar på s. 13 med "och motionsyrkanden" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att det var fel att ta ut skatt för fritidsflyg och flygningar för andra privata ändamål. Eftersom de flygplan det här är frågan om, dvs. sportflygplan och andra mindre flygplan, ibland används mot och ibland utan ersättning, har det enligt utskottets uppfattning blivit svårare än tidigare att dra gränsen mellan skattepliktigt och icke skattepliktigt bränsle. Statens inkomster av att ta ut skatt i dessa fall torde vara marginella, medan den

berörda flygverksamheten, som bedrivs av ett fåtal personer, drabbats av stora kostnadsökningar som äventyrar flygarnas övningsmöjligheter och som på sikt kan leda till en minskning av flygverksamheten. En sådan utveckling ser utskottet som mindre önskvärd, eftersom det ligger i samhällets intresse att det finns tillgång till en kader av flygkunnigt folk som kan ställa upp för t. ex. räddningsflyg och skogsbrandsbevakning. Man kan inte heller bortse från att samhällets kostnader för flygverksamhet täcks av olika avgifter som pålagts flyget: luftvärdighetsavgifter, undervägsavgifter, landningsavgifter etc. Mot denna bakgrund finner utskottet övervägande skäl tala för en återgång till den tidigare ordningen beträffande beskattningen av bensin för flygplansdrift. Nya regler bör gälla fr. o. m. den 1 juli 1985. På grund härav tillstyrker utskottet motionerna 1592 och 2787 samt motion 2178 i denna del, medan motion 2902 i denna del avstyrks.

dels att utskottet under mom. 11 bort hemställa

att riksdagen med bifall till motionerna 1984/85:1592, 1984/85:2178 yrkande 1 och 1984/85:2787 och med avslag på motion 1984/85:2902 yrkande 10 i denna del antar följande:

1. Förslag till

Lag om ändring i lagen (1957:262) om allmän energiskatt

Härigenom föreskrivs att 24 § lagen (1957:262) om allmän energiskatt skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

24 §

I deklarationen — — — — — likartat ändamål,

d) förbrukats eller försålts för förbrukning i *luftfartyg* eller i fartyg, *när luftfartyget eller fartyget* inte används för fritidsändamål eller annat privat ändamål.

d) förbrukats eller försålts för förbrukning i fartyg, *som* inte används för fritidsändamål eller annat privat ändamål, *eller i luftfartyg*.

c) av den — — — — — betalningen avser.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1985. Äldre bestämmelser skall dock fortfarande tillämpas i fråga om redovisningsperiod som har gått till ända före ikraftträdandet.

2. Förslag till

Lag om ändring i lagen (1961:372) om bensinskatt

Härigenom föreskrivs att 7 § 1 mom. lagen (1961:372) om bensinskatt skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 § 1 mom.

I deklaration — — — — — å järnväg.

d) förbrukats eller försålts för förbrukning i luftfartyg när det inte används för fritidsändamål eller annat privat ändamål.

d) förbrukats eller försålts för förbrukning för framdrivande av luftfartyg, härunder inbegripet start av icke motordrivet flygplan, eller för varmkörning eller provkörning av luftfartygsmotor,

c) förbrukats eller — — — — — betalningen avser.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1985. Äldre bestämmelser skall dock fortfarande tillämpas i fråga om redovisningsperiod som har gått till ända före ikraftträdandet.

Särskilt yttrande

Etanol (mom. 7)

Kjell Johansson (fp) anför:

I höstas uttalade utskottet att inte minst miljöpolitiska skäl talade för en särbehandling i skattehänseende av bl. a. etanol. Utskottet förutsatte att regeringen ingående skulle pröva möjligheterna att skapa reella ekonomiska förbättringar för utnyttjande av alternativa drivmedel och frågan om skattefrihet för motoralkoholer producerade av inhemska råvaror. Riksdagen godkände betänkandet i denna del (SkU 1984/85:14, rskr. 1984/85:28).

Direktiven till den kommitté som nyligen tillsatts för att utreda dessa och liknande frågor förefaller något svävande när det gäller skatteproblematiken. Beträffande den fråga som riksdagen vill ha särskilt belyst, nämligen en eventuell skattefrihet för etanol producerad av inhemska råvaror, sägs knappast någonting. Det är därför tveksamt om direktiven svarar mot riksdagens intentioner. Jag förutsätter dock att skattefrågorna tas upp av utredningen och har därför för dagen inget yrkande.

*Bilaga 1***Näringsutskottets yttrande****1984/85:7 y****om energibeskattningen (prop. 1984/85:120)***Till skatteutskottet*

I proposition 1984/85:120 om riktlinjer för energipolitiken föreslår regeringen bl. a. att riksdagen skall godkänna de riktlinjer som föredragande statsrådet har förordat i fråga om energianvändningen (mom. 8, delvis). En del av dessa riktlinjer gäller energibeskattningen. Till den nämnda delen av propositionen anknäver motion 1984/85:559 (m) yrkande 11 (delvis) från allmänna motionstiden och motion 1984/85:2878 (c) yrkande 1 g med anledning av propositionen.

Ytterligare ett antal krav i de motioner som har väckts med anledning av propositionen gäller beskattningen av energi, nämligen inom följande ämnesområden:

beskattning av kol	motion 1984/85:2876 (m) yrkande 12 och motion 1984/85:2878 (c) yrkande 24.
beskattning av naturgas	motion 1984/85:2878 (c) yrkande 23 (delvis),
beskattning av etanol	motion 1984/85:2878 (c) yrkande 1 o (delvis),
skatt på viss elkraft	motion 1984/85:2866 (vpk) yrkande 2.
skattebefrielse för avkopplingsbara elpannor	motion 1984/85:2878 (c) yrkande 9.

Skatteutskottet har berett näringsutskottet tillfälle att yttra sig över ett annat förslag i propositionen (mom. 6), vilket tidigare har överlämnats till skatteutskottet. Det gäller en lag om ändring i lagen (1957:262) om allmän energiskatt. Lagändringen innebär förbättrade villkor vid utnyttjande av vissa små vattenkraftverk. Samtidigt har näringsutskottet beretts tillfälle att yttra sig över följande motioner: 1984/85:457 (vpk) om höjd produktionsavgift på vattenkraft, m. m., 1984/85:1147 (c) om skattefri elproduktion vid små vattenkraftverk, 1984/85:1230 (c) om begränsning av skattefriheten för s. k. avkopplingsbara elpannor och 1984/85:2368 (c) om energibeskattnings utformning.

Ytterligare ett antal motioner om energibeskattningen från allmänna motionstiden har hänvisats till skatteutskottet. För att möjliggöra en samlad bedömning av frågor rörande energibeskattningen överlämnar näringsutskottet – under förutsättning av skatteutskottets medgivande – till skatteutskottet det inledningsvis nämnda avsnittet i proposition 1984/85:120 och de motionsyrkanden som anges i de båda första styckena ovan. I ämnet vill näringsutskottet anföra följande.

Allmänna principer

Vid riksdagens beslut hösten 1983 om riktlinjer för den framtida energiskattepolitiken (prop. 1983/84:28, SkU 1983/84:9, rskr. 1983/84:96 och 97) fastslogs att en grundläggande princip för energiskattepolitiken skulle vara att främja de energiinvesteringar för oljeersättning och energihushållning som borde genomföras under 1980-talet. Hänsyn borde också tas till olika energikällors effekter på miljön, bytesbalansen, försörjningstryggheten, sysselsättningen och den industriella utvecklingen.

Näringsutskottet, som då yttrade sig till skatteutskottet (NU 1983/84:4 y), tillstyrkte regeringens förslag och utvecklade närmare sin syn på energiskattepolitiken mera allmänt och beträffande olika delfrågor. De meningsskiljaktigheter som förelåg vid utskottsbehandlingen framgår av yttrandet, till vilket fogades ett antal avvikande meningar. I vissa av de delfrågor som nu återkommer i form av motionsyrkanden kommer näringsutskottet i det följande att utan ytterligare kommentarer hänvisa till vad som har sagts i det nämnda yttrandet.

I den nu aktuella propositionen anför (avsnitt 5.1, s. 56) i fråga om riktlinjer för energianvändningen bl. a. att det bör vara en utgångspunkt för den fortsatta inriktningen av samhällets styrning av energianvändningen att priset på energi spelar en avgörande roll för vilka åtgärder som vidtas för att hushålla med energi och för att övergå från ett energislag till ett annat. Med pris menas det pris som användaren får betala, dvs. priset inkl. skatter och avgifter. Priset på energi bör medvetet och aktivt användas för att åstadkomma en effektiv och rationell energianvändning. Statsmakernas viktigaste instrument för att direkt påverka priset på energi är energibeskattningen. Skatteinstrumentet skall användas aktivt i energipolitiken.

Föredragande statsrådet erinrar vidare om riksdagens beslut om riktlinjer för den framtida energiskattepolitiken år 1983 och anför sammanfattningsvis (s. 58) att energibeskattningen aktivt och medvetet skall utnyttjas för att åstadkomma en effektiv och rationell energianvändning.

I tre motioner framförs krav på att riksdagen skall uttala sig om riktlinjer för energiskattepolitiken på ett övergripande plan.

De riktlinjer som anges i moderata samlingspartiets partimotion 1984/85:559 har i korthet följande innebörd. Energiskattesatserna skall i princip vara energineutrala. Avsteg från denna huvudprincip torde dock få göras vid beskattningen av drivmedel. En förnyad översyn av hur olika energislag skall beskattas bör genomföras. Därvid bör övervägas en övergång till mervärdeskatt på energiområdet.

Centerpartiet sammanfattar i partimotionen 1984/85:2878 sina förslag till riktlinjer för energibeskattningen enligt följande. Importerade och miljökrävande energiråvaror såsom kol och olja bör ha en energilikformig beskattning. Importerade miljövänliga energikällor bör kunna få en viss "miljörabatt", vilket innebär att skatten sätts lägre än vad en energilikformig

beskattning med olja skulle motivera. Inhemska fasta bränslen och alternativa drivmedel producerade på inhemska råvaror bör ej beskattas. Undantag från en energilikformig beskattning med olja bör kunna göras för drivmedel och en lägre beskattning ske när ekonomiskt rimliga substitut saknas.

I motion 1984/85:2368 (c) begärs ett riksdagsbeslut om att energibeskattnings i ökad omfattning skall tillgripas för att göra fortsatt energisparande lönsamt för energikonsumenter.

Näringsutskottet ansluter sig till regeringens förslag till riktlinjer i fråga om energianvändningen i här aktuell del. Det finns sålunda enligt näringsutskottets uppfattning starka energipolitiska skäl för att staten genom beskattning av energi bör aktivt verka för en effektiv och rationell energianvändning. Som grundläggande princip för energiskattepolitiken bör gälla att den skall främja de energiinvesteringar för oljeersättning och energihushållning som bör genomföras under 1980-talet. De allmänna riktlinjer för energibeskattnings som riksdagen beslöt om hösten 1983 bör stå fast. I sitt yttrande (NU 1983/84:4 y) till skatteutskottet med anledning av den då framlagda propositionen om energibeskattnings tog näringsutskottet ställning mot förslag om en övergång till mervärdeskatt på energiområdet. Näringsutskottet har fortfarande samma uppfattning i denna fråga. Av vad här har anförts framgår att näringsutskottet inte ställer sig bakom de krav på ändrade riktlinjer för energiskattepolitiken som framförs i de nu aktuella partimotionerna. Inte heller finner näringsutskottet det motiverat med ett uttalande av riksdagen om att energibeskattnings skall tillgripas i ökad omfattning, vilket begärs i motion 1984/85:2368 (c).

Vad nu har sagts innebär att näringsutskottet tillstyrker propositionen i här behandlad del och avstyrker motionerna i motsvarande delar.

Kol och naturgas

De förslag om skatt på kol och naturgas som framförs i motionerna 1984/85:2876 (m) och 1984/85:2878 (c) ligger helt i linje med motionsyrkanden som näringsutskottet behandlade i sitt yttrande NU 1983/84:4 y. Riksdagen har för övrigt så sent som i december förra året tagit ställning till motionsyrkanden av samma innebörd som de här aktuella i centerpartiets motion. Näringsutskottet hänvisar till sitt tidigare yttrande i ämnet, där de olika meningsyttringarna klart har kommit till uttryck, liksom till den nyss nämnda riksdagsbehandlingen.

Etanol

I motion 1984/85:2878 (c) payrkas ett uttalande av riksdagen om alternativa drivmedel. Den del av yrkandet som näringsutskottet tar upp här gäller krav på att en introduktion av etanol som drivmedel i första hand borde stimuleras genom att etanol producerad på inhemska råvaror befrias från skatt i likhet med andra inhemska bränslen.

Näringsutskottet vill här först erinra om att utskottet har att ta ställning till en rad motionsyrkanden rörande introduktion av etanol som drivmedel. De behandlas i näringsutskottets betänkande NU 1984/85:30. Vidare noterar utskottet att skatteutskottet skall behandla ytterligare ett antal motionsyrkanden med samma syfte som det här aktuella.

I propositionen behandlas frågan om etanol som drivmedel i ett avsnitt som rör introduktion av alternativa drivmedel. Föredragande statsrådets överväganden (s. 214) mynnar ut i slutsatsen att ytterligare utredningsinsatser erfordras när det gäller etanolens framtida roll inom transportsektorn. En särskild utredning aviseras (s. 215) för att klarlägga förutsättningarna för låginblandning av motoralkoholer i bensen. Regeringen har i mars i år beslutat att tillkalla en parlamentarisk utredning.

Utredningen skall enligt pressmeddelande från industridepartementet undersöka dels möjligheterna att använda olika motoralkoholer i ren form i framför allt tyngre fordon, dels förutsättningarna för låginblandning av motoralkoholer i bensen. Det gäller bl. a. att närmare klarlägga behovet av kompletterande åtgärder i fordon och i distributionssystemet.

I första hand skall undersökas möjligheterna att producera motoralkoholer ur inhemska råvaror. Det gäller bl. a. etanol ur spannmål och metanol eller etanol ur cellulosa. En förutsättning för en sådan produktion anges vara att motoralkoholerna kan produceras på ett konkurrenskraftigt sätt.

Utredningen skall även klarlägga konsekvenserna för olika samhällssektorer vid en produktion av motoralkoholer, bl. a. konsekvenserna från jordbruks-, beredskaps-, hälso- och miljösynpunkt. I uppdraget ingår också att överväga olika förutsättningar för att få till stånd en introduktion av motoralkoholer.

Näringsutskottet hälsar med tillfredsställelse att en allsidig utredning nu kommer till stånd om användning av motoralkoholer som drivmedel, bl. a. låginblandning av etanol i bensen. Härvid räknar utskottet med att frågan om skattebefrielse för motoralkoholer producerade av inhemska råvaror kommer att analyseras och övervägas som ett alternativ av utredningen, förutsatt att dess samlade bedömning leder fram till slutsatsen att en introduktion på ett eller annat sätt bör stimuleras av statsmakterna. Enligt näringsutskottets uppfattning finns det inte för närvarande – utifrån enbart energi- och industripolitiska utgångspunkter – skäl att föranstalta om skattebefrielse för etanol producerad på inhemska råvaror. Det kan dock bli anledning för regeringen att på nytt pröva frågan när ett allsidigt beslutsunderlag föreligger.

Näringsutskottet avstyrker sålunda motion 1984/85:2878 (c) i ifrågavarande del.

Små vattenkraftverk

Statens energiverk har, såsom redovisas i propositionen (s. 143 f.; bilagedelen s. 298 f.), på regeringens uppdrag genomfört en utredning (1984:4) om små vattenkraftverk. Verket föreslår i utredningen bl. a. att skattefrihet skall ges för viss kraft producerad i anläggningar med en installerad generatoreffekt under 100 kW. För närvarande ges skattefrihet under 50 kW för den som inte yrkesmässigt distribuerar elkraft. För att tröskelverkningar skall undvikas bör enligt energiverkets förslag en skattefri produktion om 0,4 GWh per år medges för anläggningar med en effekt mindre än 1500 kW. Energiverkets förslag grundar sig på vad energiskattekommittén har föreslagit i betänkandet (SOU 1982:16) Skatt på energi.

I propositionen föreslås (s. 145; lagförslag s. 18) en ändring av 2 § andra stycket a) lagen (1957:262) om allmän energiskatt. Förslaget innebär att gränsen för skatteplikt för den som inte yrkesmässigt distribuerar kraft höjs från 50 kW till 100 kW. Det motiveras av energipolitiska skäl. Vidare uppges att en höjning av gränsen leder till ett obetydligt skattebortfall och en viss skatteadministrativ förenkling. Däremot bör enligt regeringen inte något bottenavdrag införas eftersom ett sådant skulle leda till ett betydande skattebortfall och försvårad skatteadministration.

Det framgår av energiverkets rapport (s. 37) att energiskattekommittén beräknade det statsfinansiella bortfallet (med då gällande skattesatser) av de föreslagna åtgärderna till sammanlagt ca 5,5 milj. kr.

I motion 1984/85:1147 (c) erinras om energiskattekommitténs förslag. Motionärerna vill att riksdagen skall besluta att en elproduktion motsvarande 0,4 GWh per år och anläggning skall vara skattefri enligt det angivna förslaget.

Näringsutskottet finner den av regeringen föreslagna skattelindringen väl motiverad från energipolitiska utgångspunkter. Förslaget tillstyrks sålunda.

Näringsutskottet godtar vidare regeringens motivering till att den inte nu föreslår något bottenavdrag för elektrisk kraft producerad i små vattenkraftverk. Propositionen tillstyrks i ifrågavarande del. Därmed avstyrker näringsutskottet motion 1984/85:1147 (c).

Skatt på viss vattenkraft

Fr. o. m. den 1 januari 1983 utgår en särskild skatt på elkraft som produceras i vattenkraftverk (prop. 1982/83:50, SkU 1982/83:15, rskr. 1982/83:106). Skatten tas ut för elkraft som framställs inom landet i vattenkraftverk med en installerad generatoreffekt av minst 1500 kW. Den är 2 öre per kWh om anläggningen har tagits i drift före år 1973 och 1 öre per kWh om anläggningen har tagits i drift under åren 1973–1977. Kraft som produceras i nyare anläggningar beskattas inte.

Två motioner (vpk) gäller denna skatt. Den ena tar sikte på att stimulera

effektiviseringar av äldre vattenkraftverk. Den andra gäller bl. a. en höjning av skattesatsen.

I motion 1984/85:2866 (vpk) begärs att riksdagen i en meningsyttring till regeringen skall ansluta sig till vad som i motionen har anförts om dispens från produktionsavgiften på vattenkraft. För att en önskvärd satsning på effektiviseringar av äldre vattenkraftverk skall komma till stånd föreslår motionärerna att dispens skall beviljas under en treårsperiod efter en effektivisering.

I propositionen berörs särskilt frågan om reinvesteringar i äldre vattenkraftverk (s. 142). Föredragande statsrådet anför att genomförda överläggningar med företrädare för kraftindustrin och med den tillverkande industrin samt en redovisning av Kraftsam har visat att de planerade reinvesteringar som kraftföretagen har redovisat är av betydande omfattning och torde komma till stånd utan ytterligare insatser från statsmakternas sida. Regeringen kommer därför till slutsatsen att det för närvarande inte finns anledning att från statsmakternas sida särskilt stimulera dessa investeringar.

Näringsutskottet gör mot bakgrund av de omständigheter som redovisas i propositionen samma bedömning som regeringen i denna fråga. Något initiativ av riksdagen av den art som motionärerna önskar finner näringsutskottet inte motiverat för att få till stånd önskvärda reinvesteringar. Motion 1984/85:2866 (vpk) avstyrks därför i här behandlad del.

Motion 1984/85:457 (vpk) innehåller krav på en höjning av den nuvarande produktionsavgiften för äldre vattenkraftverk till 6 öre per kWh. Samtidigt begärs förslag från regeringen om en beskattning av importerad elenergi som motsvarar den föreslagna höjningen, dvs. 6 öre per kWh. Med motivering i samma motion framförs i motion 1984/85:458 (vpk) ytterligare önskemål vilka delvis har ett direkt samband med de här behandlade motionsyrkandena. Motion 1984/85:458 (vpk) behandlar näringsutskottet i betänkandet NU 1984/85:23.

Näringsutskottet avstyrkte förra året (NU 1983/84:30 s. 45) motionsyrkanden med samma innebörd som de här aktuella. Vänsterpartiet kommunisternas företrädare i utskottet reserverade sig. Riksdagen följde utskottet.

Näringsutskottet hänvisar till riksdagens tidigare ställningstagande och kommer i fråga om skattens storlek till samma slutsats som förra året. Det finns sålunda enligt utskottets uppfattning inte anledning för riksdagen att på grundval av motion 1984/85:457 (vpk) hemställa hos regeringen om förslag till ändring av den nu gällande skattesatsen.

Förslaget om en avgift på importerad vattenkraft får ses mot bakgrund av att under år 1983 en viss mängd elkraft importerades från Norge samtidigt som vatten spilldes förbi turbinerna i svenska vattenkraftverk.

Näringsutskottet anser liksom förra året (se NU 1983/84:30 s. 46) att den förbindelse som medlemmarna i Kraftindustrins samarbetsorgan för samkörning med Norge fr. o. m. den 1 januari 1984 har iklätt sig medför att syftet med det här aktuella motionsyrkandet blir tillgodosett utan att någon

importavgift behöver införas. Enligt vad näringsutskottet inhämtat har också överenskommelsen hittills hållits. Ifrågavarande del av motion 1984/85:457 (vpk) avstyrks således.

Avkopplingsbara elpannor

Centerpartiet begär i motion 1984/85:2878 att riksdagen skall besluta att skattebefrielse för s. k. avkopplingsbar elkraft skall begränsas i enlighet med vad som förordas i motionen.

Det är inte rimligt, anför motionärerna, att staten med skattefrihet stimulerar en försening av det energisystem som enligt enhälligt beslut av riksdagen skall införas så snabbt som möjligt, dvs. ett energisystem i huvudsak baserat på inhemska och förnybara energislag. Skattefrihet borde endast beviljas vid avkopplingsbara elleveranser där biobränsle inte är ett realistiskt alternativ och för elpannor med en effekt på minst 3 MW. Motion 1984/85:1230 (c) från allmänna motionstiden har samma huvudsakliga syfte som det nu berörda yrkandet i partimotionen.

Skatteutskottet har i slutet av förra året, med reservation av centerpartiets företrädare i utskottet, avstyrkt ett liknande krav (SkU 1984/85:19 s. 17). Riksdagen gick på skatteutskottets linje.

Nu gällande regler för återbetalning av energiskatt för elleveranser till avkopplingsbara elpannor beslöts av riksdagen hösten 1983 (prop. 1983/84:28, SkU 1983/84:9, rskr. 1983/84:96 och 97). Dessa regler innebär i huvudsak att riksskatteverket får medge återbetalning av energiskatt för avkopplingsbara elpannor med effekt större än 1 MW när av energibalansskäl ingen oljebaserad kraftproduktion förekommer eller har förekommit under en sammanhängande period av fem dygn. Verkningarna av nuvarande regler för avkopplingsbar elkraft bör enligt riksdagsbeslutet utvärderas så, att ställning kan tas under år 1987 till frågan om behovet av fortsatt skatteåterbetalning.

I den nu föreliggande propositionen analyseras (s. 108 f.) frågan om konkurrens mellan utnyttjande av avkopplingsbara elpannor och pannor avsedda för inhemska bränslen. Analysen mynnar ut i följande slutsats (s. 110). Utnyttjandet av avkopplingsbara elpannor är bra för värmeverkens ekonomi, underlättar introduktionen av ny förbränningsteknik och förbättrar möjligheterna till senare elproduktion i kraftvärmeverk. Det innebär inte någon långsiktig bindning till elkraft.

Ytterligare erinras i propositionen (s. 209) om att utredningen (I 1984:02) om el och inhemska bränslen (ELIN) har tillkallats för att belysa frågan om konkurrens mellan elkraft och inhemska bränslen. Av utredningens delbetänkande (Ds I 1984:27) Oljeersättning-Konflikter-Lokala lösningar? framgår att det enligt utredningens mening för närvarande inte finns skäl att föreslå vare sig ytterligare subventioner på inhemska bränslen eller nya restriktioner för att begränsa elanvändningen. Däremot anser utredningen

att det kan finnas behov av en strukturerings av oljeersättningen på såväl lokal som regional nivå, så att den inte genomförs på ett sätt som strider mot de långsiktiga målen för energipolitiken. Utredningen föreslår mot den bakgrunden att regeringen tar initiativ till överläggningar med Svenska kommunförbundet, med statens vattenfallsverk och övriga större kraftproducenter och med företrädare för aktörerna inom den inhemska bränslesektorn.

Föredragande statsrådet anför bl. a. (s. 209) att de förordade överläggningarna bör resultera i att kraftleverantörerna eller eldistributörerna, innan en aktiv åtgärd för försäljning av elkraft vidtas, informerar och samråder med det kommunala organ som har ansvar för kommunens energiplanering.

Näringsutskottet delar regeringens uppfattning att utnyttjande av avkopplingsbara elpannor innebär en rad fördelar. Syftet med skatteåterbetalningen är att åstadkomma att tillgänglig vattenkrafts- och kärnkraftsbaserad elproduktion används så effektivt som möjligt. Det är samtidigt av stor vikt att avkopplingsbar elkraft inte i större omfattning ersätter inhemska bränslen eller negativt påverkar marknaden för sådana bränslen. Näringsutskottet noterar med tillfredsställelse att regeringen särskilt följer denna fråga och är beredd att vid behov ta initiativ till erforderliga åtgärder för att hindra en icke önskvärd utveckling. Enligt riksdagens nyssnämnda beslut hösten 1983 skall ställning tas år 1987 till frågan om behovet av fortsatt skatteåterbetalning. Härutöver finns anledning att poängtera det samlade ansvaret hos kommuner och eldistributörer att finna lösningar som möjliggör att användningen av inhemska bränslen fortbestår samtidigt som elanvändning, när sådan är ändamålsenlig, inte förhindras.

Mot bakgrund av vad näringsutskottet här har anfört finner utskottet inte anledning för riksdagen att nu föranstalta om ändrade skatteregler för avkopplingsbara elpannor. Ifrågavarande del av motion 1984/85:2878 (c) avstyrks därför liksom motion 1984/85:1230 (c).

Stockholm den 11 april 1985

På näringsutskottets vägnar
NILS ERIK WÅÅG

Närvarande: Nils Erik Wååg (s), Staffan Burenstam Linder (m), Rune Jonsson (s), Sten Svensson (m), Wivi-Anne Radesjö (s), Karl-Erik Häll (s), Per Westerberg (m), Birgitta Johansson (s), Per-Richard Molén (m), Ivar Franzén (c), Bo Finnkvist (s), Per-Ola Eriksson (c), Sylvia Pettersson (s), Hugo Bergdahl (fp) och Oswald Söderqvist (vpk).

Avvikande meningar

1. Allmänna principer

Staffan Burenstam Linder, Sten Svensson, Per Westerberg och Per-Richard Molén (alla m) anser att den del av yttrandet under rubriken Allmänna principer som börjar med "Näringsutskottet ansluter" och slutar med "motsvarande delar" bort ha följande lydelse:

Näringsutskottet vill först framhålla att en förutsättning för att energipolitiken skall kunna understödja arbetet på att skapa balans i samhällsekonomin är att marknadsmässiga hänsyn tillåts spela den avgörande rollen vid omvandlingen av energisystemet. Som anförts i motion 1984/85:559 (m) utgör energibeskattningen för närvarande ett lapptäcke av olika skattesatser och skattebefrielser. Den långtgående skattedifferentieringen har motiverats från vitt skilda utgångspunkter utan någon bärande princip. Enligt näringsutskottets mening bör energiskattesatserna i princip vara energilikformiga. Eftersom drivmedelsbeskattningen fyller såväl energipolitiska som trafikpolitiska syften torde dock avsteg från principen om energilikformighet kunna accepteras för drivmedel. I den mån vissa energislag anses vara i behov av speciella subventioner bör dessa redovisas öppet och inte få formen av oredovisade skattebefrielser. Beskattnings- och dispensregler bör vidare utformas så att den som har gjort en framgångsrik energibesparing inte drabbas av högre skattesatser.

En förnyad översyn av hur olika energislag skall beskattas bör verkställas. Därvid bör övervägas om energibeskattningen i någon form bör anpassas till mervärdeskattesystemet i likhet med vad som tillämpas i andra västeuropeiska länder.

2. Allmänna principer

Ivar Franzén (c), Per-Ola Eriksson (c) och Oswald Söderqvist (vpk) anser att den del av yttrandet under rubriken Allmänna principer som börjar med "Näringsutskottet ansluter" och slutar med "motsvarande delar" bort ha följande lydelse:

För att den positiva tendensen till ökad energihushållning och effektivare energianvändning skall bestå är det enligt näringsutskottets uppfattning nödvändigt att utformningen av skatter och avgifter på energi utgår från de grundläggande principer för energipolitikens inriktning som anges i motion 1984/85:2878 (c).

Näringsutskottet föreslår att följande allmänna riktlinjer för beskattningen av olika energikällor skall gälla. Importerade och miljökrävande energirävaror såsom kol och olja bör ha en energilikformig beskattning. Importerade miljövänliga energikällor bör kunna få en viss "miljörabatt", innebärande att skatten sätts lägre än vad en energilikformig beskattning skulle motivera. Inhemska bränslen och alternativa drivmedel producerade av inhemska

råvaror bör ej beskattas. Undantag från en energilikformig beskattning bör kunna göras för drivmedel, med lägre beskattning när ekonomiskt rimliga substitut saknas.

Av vad näringsutskottet här har anfört framgår att utskottet tillstyrker motion 1984/85:2878 (c) i ifrågavarande del. Genom ett beslut av nu angiven innebörd tillgodoses också väsentligen det grundläggande syftet med motion 1984/85:2368 (c).

3. Etanol

Ivar Franzén (c), Per-Ola Eriksson (c) och Oswald Söderqvist (vpk) anser att den del av yttrandet under rubriken Etanol som börjar med "Näringsutskottet hälsar" och slutar med "ifrågavarande del" bort ha följande lydelse:

Som framgår av motion 1984/85:2878 (c) finns det många tungt vägande skäl för att i Sverige tillämpa låginblandning av etanol i motorbensin. Sammanfattningsvis finns följande argument för en sådan etanolintroduktion.

Svensk etanol kan helt baseras på inhemska råvaror och en sådan produktion stämmer helt med målsättningen att ersätta olja. En förbättrad miljö erhålls i tätorterna genom att införande av blyfri bensin underlättas och därmed möjliggör införande av katalytisk rening eller annan bättre teknik för rening av bilavgaserna. Försörjningstryggheten ökar och livsmedelsberedskapen förbättras. Sysselsättningen ökar med 2 000–3 000 nya arbetstillfällen vid en produktion av ca 300 000 m³ etanol. Bytesbalansen förbättras. Svensk industri får ökade möjligheter att exportera teknologi och kompletta anläggningar.

Enligt näringsutskottets uppfattning bör introduktionen av etanol i första hand stimuleras genom att etanol producerad av inhemska råvaror befrias från skatt i likhet med andra inhemska bränslen. Utskottet anser att riksdagen har tillräckligt underlag för att nu fatta ett principbeslut av här angiven innebörd. Något ytterligare utredningsarbete behöver sålunda inte inväntas. Motionen tillstyrks i här aktuell del.

4. Små vattenkraftverk

Ivar Franzén (c), Per-Ola Eriksson (c) och Oswald Söderqvist (vpk) anser att den del av yttrandet under rubriken Små vattenkraftverk som börjar med "Näringsutskottet godtar" och slutar med "motion 1984/85:1147 (c)" bort ha följande lydelse:

Som både energiskattekommittén och statens energiverk har föreslagit bör ett bottenavdrag införas samtidigt som effektgränsen höjs. Genom ett sådant fribelopp undviks en omotiverad tröskelverkan som kan hämma ett effektivt utnyttjande av små vattenkraftverk. Regeringen bör snarast återkomma med ett förslag av här angiven innebörd. Näringsutskottet tillstyrker sålunda motion 1984/85:1147 (c).

5. Skatt på viss vattenkraft

Oswald Söderqvist (vpk) anser att den del av yttrandet under rubriken Skatt på viss vattenkraft som börjar med "Näringsutskottet gör" och slutar med "avstyrks således" bort ha följande lydelse:

I likhet med vad som anförs i motion 1984/85:2866 (vpk) anser näringsutskottet att statsmakterna bör stimulera effektiviseringar av äldre vattenkraftverk. Regeringen bör snarast återkomma till riksdagen med ett förslag om möjlighet till dispens från den här aktuella skatten på viss vattenkraft.

Motion 1984/85:457 (vpk) – – – (=utskottet) – – – följde utskottet.

Näringsutskottet anser att den nuvarande skattesatsen om 2 öre per kWh inte är tillräcklig för att kraftbolagens övervinster av gamla vattenkraftverk skall bringas ned till rimlig nivå. Som föreslås i motion 1984/85:457 (vpk) bör därför införas en produktionsavgift på 6 öre per kWh för vattenkraftverk som är mer än tio år gamla. Avgiften bör gälla för vattenkraftverk med en installerad effekt över 1,5 MW.

Förslaget om – – – (=utskottet) – – – svenska vattenkraftverk.

Det är enligt näringsutskottets uppfattning oacceptabelt att svenska kraftbolag väljer att spilla vatten förbi sina vattenkraftverk samtidigt som elkraft importeras från Norge. Oavsett vilka överenskommelser som har ingåtts skapas de bästa garantierna för att detta inte skall upprepas om importerad elenergi beläggs med en skatt av samma storlek som produktionsavgiften för äldre vattenkraftverk. Såsom föreslås i motion 1984/85:457 (vpk) bör således beskattningen av importerad elenergi uppgå till 6 öre per kWh. Motion 1984/85:457 (vpk) tillstyrks sålunda i här behandlad del.

6. Avkopplingsbara elpannor

Ivar Franzén (c), Per-Ola Eriksson (c) och Oswald Söderqvist (vpk) anser att den del av yttrandet under rubriken Avkopplingsbara elpannor som börjar med "Näringsutskottet delar" och slutar med "motion 1984/85:1230 (c)" bort ha följande lydelse:

En av huvuduppgifterna för energipolitiken är att medverka till att omställningen av energisystemet från olja till förnybara och inhemska energikällor kan fullföljas. Det är därför enligt näringsutskottets uppfattning inte rimligt att staten, såsom sker med nu gällande regler för skattefrihet för avkopplingsbara elpannor, stimulerar en försening av den omställning av energisystemet som riksdagen i enighet har uttalat sig för. Utskottet anser att regeringen målar upp en alltför positiv bild av verkningarna av att avkopplingsbara elpannor utnyttjas. Det finns anledning att mycket starkare än vad regeringen gör fästa uppmärksamheten på de problem som nuvarande regler skapar för en snabb introduktion av inhemska bränslen. Näringsutskottet delar den uppfattning som kommer till uttryck i motion 1984/85:2878 (c) om att skattereglerna nu snarast bör ändras så att de står i samklang med de

övergripande energipolitiska målen. Skattefrihet för avkopplingsbara elpannor bör beviljas endast när biobränsle inte är ett realistiskt alternativ och elpannan har en effekt på minst 3 MW. Regeringen bör anmodas att utan dröjsmål utarbeta ett förslag med denna innebörd och återkomma därmed till riksdagen. Näringsutskottet tillstyrker sålunda ifrågakvarande del av motion 1984/85:2878 (c) liksom motion 1984/85:1230 (c).

Särskilt yttrande

Ivar Franzén (c) och Per-Ola Eriksson (c) anför:

Centerpartiet har ett flertal gånger i motioner, reservationer och interpellationer påpekat att vattenkraftsskatten har fått en olycklig utformning och har hela tiden varit motståndare till den. Centerpartiet har vidare redovisat en alternativ konstruktion av vattenkraftsskatten, som klart skulle främja upprustning och effektivisering av befintliga vattenkraftverk. En komplettering enligt vänsterpartiet kommunisternas förslag löser inte de grundläggande problemen, varför vi inte har funnit skäl nog att biträda detta förslag. Centerpartiet har tidigare hävdats att importerad vattenkraft borde beskattas på samma sätt som inhemsk vattenkraft för att "spill" av svensk vattenkraft skall kunna undvikas. Kraftindustrin har förbundit sig att undvika sådant "spill" som motiveras av billigare importström, och vi accepterar att avvakta med ställningstagande i skattefrågan tills uppföljningen av överenskommelsen med kraftindustrin har givit mer konkreta resultat.

Jordbruksutskottets yttrande

Bilaga 2

1984/85:6 y

om ekonomiska styrmedel vid införande av katalytisk avgasrening och blyfri bensin

Till skatteutskottet

Jordbruksutskottet beslöt den 9 april 1985 att till skatteutskottet – under förutsättning av dess medgivande – med eget, avstyrkande yttrande överlämna följande motionsyrkanden med anledning av proposition 1984/85:127 om program mot luftföroreningar och förurning:

1984/85:2894, yrkandena 12, 13, 15,

1984/85:2896, yrkandena 1 och 2,

1984/85:2899, yrkande 5 och

1984/85:2902, yrkande 10 delvis.

I enlighet härmed får utskottet anföra följande.

Utsläppen från trafiken innehåller en rad hälso- och miljöfarliga ämnen. Under de senaste åren har även bilavgasernas del i skulden till förurningen och till de skogsskador som konstaterats rönt ökad uppmärksamhet. Enligt propositionen är det angeläget att effektiva åtgärder vidtas för att minska avgasutsläppen från vägtrafiken. Med hänsyn till den långa tid det tar att införa effektiv avgasrening på hela bilparken bör beslut om åtgärder mot avgasutsläppen fattas så snart som möjligt.

Regeringen lägger i propositionen fram en tidsplan för införande av effektiv avgasrening varvid föreslås att de normer som tillämpas federalt i USA sedan 1983 skall tillämpas. Dessa normer bygger på införande av katalytisk avgasrening för bensindrivna bilar vilket i sin tur förutsätter användande av blyfri bensin. Enligt tidsplanen skall avgasreningskraven göras obligatoriska fr. o. m. 1989 års modeller. Kostnaden för avgasreningsaggregat m. m. beräknas uppgå till 3 000 à 6 000 kr. per bil. Priset för blyfri bensin beräknas ligga ca 10 öre över blybensinpriset.

Förslaget om skärpning av avgasreningsreglerna gäller enligt propositionen under förutsättning att det vid tiden för propositionens framläggande pågående internationella samarbetet med bl. a. Förbundsrepubliken Tyskland fullföljs.

I motionerna 2894 yrkande 12, 2896 yrkande 1 och 2899 yrkande 5 yrkas att introduktionen av blyfri bensin stimuleras genom skattelindring. Enligt motionerna 2894 yrkande 15 och 2896 yrkande 2 bör ekonomiska styrmedel (resp. skatterabatt) införas till förmån för avgasrenade fordon.

Utskottet anser i likhet med regeringen att det av flera skäl är angeläget att införandet av de nya reglerna i möjlig mån samordnas internationellt i flera länder i Europa. Sedan propositionen lagts fram har emellertid en överenskommelse träffats i EG:s ministerråd i avgasreningsfrågan. Denna överens-

kommelse avviker i väsentlig mån från den lösning av problemet man tidigare förordat från bl. a. förbundsregeringens sida. Det är därför nu osäkert om de medlemsländer i EG som tidigare deltagit i samarbetet med Sverige och andra länder om införande av obligatoriska avgasregler enligt USA 83-normerna kommer att genomföra dessa under de närmaste åren. Oaktat detta finner utskottet att det för Sveriges del är angeläget att det program regeringen föreslagit i möjligaste mån fullföljs. Utskottet utgår från att regeringen överväger vilka möjligheter som föreligger att genomföra programmet med obligatorium enligt den angivna tidtabellen och att alternativt införa ett frivilligt system under en övergångstid varvid det torde bli nödvändigt att införa ekonomiska styrmedel. Enligt vad utskottet erfarit pågår redan ett arbete i detta syfte inom regeringskansliet. Samtidigt fortsätter det internationella förhandlingsarbetet.

Med hänsyn till att avgasreningsfrågan således åter befinner sig i ett känsligt förhandlingsskede och till att regeringen bereder ärendet för riksdagen enligt utskottets mening icke för närvarande göra något uttalande i frågan. Motionerna avstyrks således i nu berört hänseende.

I motion 2894 yrkande 13 begärs skattefrihet för inhemskt producerad etanol. Yrkandet avstyrks med hänvisning till att etanolfrågan åter skall utredas.

Utskottet är heller icke berett tillstyrka motion 2902 yrkande 10 delvis, vari begärs att flygbensin beskattas enligt samma regler som bilbensin.

Stockholm den 23 april 1985

På jordbruksutskottets vägnar
HANS WACHTMEISTER

Närvarande: Arne Andersson i Ljung (m), Grethe Lundblad (s), Hans Wachtmeister (m), Gunnar Olsson (s), Sven Eric Lorentzon (m), Kerstin Andersson (c), Margareta Winberg (s), Jens Eriksson (m), John Andersson (vpk), Åke Selberg (s), Bengt Kronblad (s), Lennart Brunander (c), Ulf Lönnqvist (s), Inga-Britt Johansson (s) och Lars Ernestam (fp).

Avvikande meningar

I. Arne Andersson i Ljung (m), Hans Wachtmeister (m), Sven Eric Lorentzon (m), Kerstin Andersson (c), Jens Eriksson (m), Lennart Brunander (c) och Lars Ernestam (fp) anser att

den del av utskottets yttrande på s. 36 som börjar med "Med hänsyn" och slutar med "berört hänseende" bort ha följande lydelse:

Såsom avgasreningsfrågan utvecklats genom det ovan återgivna EG-

beslutet blir det än mer nödvändigt än tidigare att Sverige snarast inför ekonomiska styrmedel för att påskynda övergången till blyfri bensin och till bilar med effektiv avgasrening enligt USA 83-kraven. Utskottet tillstyrker mot den bakgrunden motionerna 2894 yrkandena 12 och 15, 2896 yrkandena 1 och 2 och 2899 yrkande 5.

2. Kerstin Andersson och Lennart Brunander (båda c) anser att

den del av utskottets yttrande på s. 36 som börjar med "I motion" och slutar med "skall utredas" bort ha följande lydelse:

I motion 2893 yrkande 13 begärs skattefrihet för inhemskt producerad etanol. Utskottet instämmer i motionärernas bedömning att en svensk etanolproduktion måste komma i gång i större skala. En etanolinblandning skulle kunna ge, förutom positiva miljöeffekter, tillgång till inhemsk energi, sysselsättning och ett effektivt utnyttjande av resurser från jordbruket. Mot denna bakgrund tillstyrker utskottet motionärernas yrkande att skatten på inhemskt producerad etanol avskaffas.

3. John Andersson (vpk) anser att

den del av utskottets yttrande på s. 36 som börjar med "Utskottet är" och slutar med "som bilbensin" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att flygbränsle skall beskattas på samma sätt som bensin för bilar. Utskottet tillstyrker således motion 2902 yrkande 10 delvis.

